

شرح و تفسیر

﴿یکصد و ده﴾

آیه آیات پاکیزه قرآن مجید

بازبان سادد . زبان شیرین فارسی

هر ره با سعه دویستی

تألیف

جواد حامدی حق

تهران / شهریور ماه ۱۳۹۸

سرشناسه	: حامدی حق، جواد، ۱۳۹۸ -
عنوان قراردادی	: قرآن. فارسی. برگزیده. شرح
عنوان و نام پدیدآور	: شرح و تفسیر یکصد و ده آیه پاکیزه قرآن مجید با بیان ساده و زبان شیرین فارسی همراه با اشعار دوبیتی/ تالیف جواد حامدی حق.
مشخصات نشر	: تهران : رد پای آبی، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۴۰۶ ص.
شابک	: 978-622-96090-3-3
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: تفاسیر شیعه -- قرن ۱۴
موضوع	: Qur'an -- Shiite hermeneutics -- 20th century
موضوع	: شعر فارسی -- قرن ۱۴
موضوع	: Persian poetry -- 20th century
رده بندی کنگره	: BP۹۸
رده بندی دیویی	: ۲۹۷/۱۷۹
شماره کتابشناختی ملی	: ۵۸۲۳۳۶۸

یکصد و ده آیه پاکیزه قرآن مجید

نویسنده: جواد حامدی حق
 ابیات و دوبیتی‌ها از جواد حامدی حق «رد پای آبی»
 انتشارات: رد پای آبی
 صفحه آرا: قاسمی (رها)
 طراح جلد: فریبا قاسمی
 نوبت چاپ: اول ۱۳۹۸
 شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
 قیمت: ۵۹/۰۰۰ تومان
 شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۶۰۹۰-۳-۳

آدرس دفتر مرکز پخش: تهران، میدان انقلاب، ابتدای کارگر
 جنوبی، کوچه مهدی زاده، پلاک ۹، واحد ۱۲
 تلفکس: ۶۶۵۶۱۹۲۶ - کد پستی: ۱۳۱۳۹۶۵۳۷۱
 حق چاپ برای ناشر و نویسنده محفوظ است.

فهرست مطالب

۱۵.....	آغاز سخن
۱۷	پیش‌گفتار در مورد قرآن کریم
۲۰.....	مراحل نزول قرآن
۲۱.....	آغاز نزول قرآن کریم
۲۲	مدّت نزول
۲۳.....	اولین آیه و سوره
۲۴.....	آخرین آیه و سوره
۲۴.....	اسامی و اوصاف قرآن
۲۷.....	اسامی بخش‌های مختلف سوره‌های قرآن
۲۸.....	تقسیم‌بندی‌های ظاهری قرآنی
۲۹.....	مقایسه برخی از صفات الهی در قرآن
۳۱.....	کلمه جلاله "الله" در قرآن کریم
۳۴.....	تدبیر در قرآن
۳۵.....	ضرورت شناخت شأن و مقام قرآن

- قرآن داروی درمانگرِ فکر و روح بشر ۳۶
- ایمان به درمانگری و شفا بخشی روحی و جسمی قرآن ۳۶
- دلایل فرا زمانی و ابدی بودنِ فرامین و هدایت‌های قرآنی ۳۹
- (۱) عدم ذکر زمان و مکان ۳۹
- (۲) عدم ذکر جزئیات روزمره ۳۹
- (۳) مخاطب قرار دادن مردم هر عصر ۴۱
- (۴) هدایت و تربیت فرد و جامعه ۴۲
- سیمای مؤمنان: حقیقی در قرآن ۴۲
- اخلاق در قرآن ۴۴
- اهمیت علم و دانش آموز قرآن ۴۸
- کاربردهای علم در قرآن ۵۰
- الف) علم به معنای خاص یعنی «الهیات» ۵۰
- ب) علم به معنای عام ۵۱
- توحید در قرآن ۵۲
- نتیجه شرک به خداوند در قرآن ۵۶
- توحید، شجره طیبه ۵۶
- توحید یعنی حذف واسطه‌ها ۵۸
- شکر گذاری در برابر نعمات از مصادیق توحید ۶۳
- پیمان خداوند با بندگان مبنی بر ایمان به خدای یکتای بی نیاز ۶۶
- استدلال خداوند بر وحدانیت خویش ۶۸

- فطری بودنِ توحید ۶۹
- امربه توحید در صدر فرمان‌های ده گانه الهی ۷۴
- نیکی به دیگران در قرآن ۷۶
- آثار نیکوکاری در قرآن ۸۰
- ۱) دوستی و صمیمیت ۸۱
- ۲) خیر و سعادت دنیوی ۸۱
- ۳) آمرزش گناهان ۸۲
- ۴) آرامش روح ۸۲
- ۵) محبوبیت نزد خداوند ۸۳
- نخستین و مهم‌ترین سوره دایمندگان در قرآن ۸۴
- ای وجودت منشاء احسان وجود ۸۶
- شرح و تفسیر یکصد و ده آیه از آیات شریف و پاکه از قرآن کریم ۸۷
- سوره مبارکه «۱»، آیه شریفه «۵» قرآن کریم ۸۹
- سوره مبارکه «۲»، آیه شریفه «۲۲» قرآن کریم ۹۳
- سوره مبارکه «۲»، آیه شریفه «۱۰۷» قرآن کریم ۹۶
- سوره مبارکه «۲»، آیه شریفه «۱۱۵» قرآن کریم ۱۰۰
- سوره مبارکه «۲»، آیه شریفه «۱۵۲» قرآن کریم ۱۰۳
- سوره مبارکه «۲»، آیه شریفه «۱۹۵» قرآن کریم ۱۰۷
- سوره مبارکه «۲»، آیه شریفه «۲۰۱» قرآن کریم ۱۱۰
- سوره مبارکه «۲»، آیه شریفه «۲۲۴» قرآن کریم ۱۱۳

- سورۃ مبارکہ «۳»، آیۃ شریفہ «۲» قرآن کریم ۱۱۶
- سورۃ مبارکہ «۳»، آیۃ شریفہ «۸» قرآن کریم ۱۲۰
- سورۃ مبارکہ «۳»، آیۃ شریفہ «۱۸» قرآن کریم ۱۲۳
- سورۃ مبارکہ «۳»، آیۃ شریفہ «۳۰» قرآن کریم ۱۲۷
- سورۃ مبارکہ «۳»، آیۃ شریفہ «۵۳» قرآن کریم ۱۳۰
- سورۃ مبارکہ «۳»، آیۃ شریفہ «۱۰۸» قرآن کریم ۱۳۳
- سورۃ مبارکہ «۳»، آیۃ شریفہ «۱۸۵» قرآن کریم ۱۳۵
- سورۃ مبارکہ «۳»، آیۃ شریفہ «۱۸۹» قرآن کریم ۱۳۸
- سورۃ مبارکہ «۴»، آیۃ شریفہ «۳۶» قرآن کریم ۱۴۰
- سورۃ مبارکہ «۴»، آیۃ شریفہ «۴/» قرآن کریم ۱۴۳
- سورۃ مبارکہ «۴»، آیۃ شریفہ «۱۷» قرآن کریم ۱۴۶
- سورۃ مبارکہ «۴»، آیۃ شریفہ «۱۱۰» قرآن کریم ۱۴۹
- سورۃ مبارکہ «۴»، آیۃ شریفہ «۱۷۵» قرآن کریم ۱۵۱
- سورۃ مبارکہ «۵»، آیۃ شریفہ «۹» قرآن کریم ۱۵۳
- سورۃ مبارکہ «۵»، آیۃ شریفہ «۵۵» قرآن کریم ۱۵۵
- سورۃ مبارکہ «۵»، آیۃ شریفہ «۵۶» قرآن کریم ۱۵۸
- سورۃ مبارکہ «۵»، آیۃ شریفہ «۶۲» قرآن کریم ۱۶۰
- سورۃ مبارکہ «۵»، آیۃ شریفہ «۸۶» قرآن کریم ۱۶۳
- سورۃ مبارکہ «۶»، آیۃ شریفہ «۷۹» قرآن کریم ۱۶۵
- سورۃ مبارکہ «۶»، آیۃ شریفہ «۸۲» قرآن کریم ۱۶۷

- سورۃ مبارکہ «۶»، آیۃ شریفہ «۸۵» قرآن کریم ۱۷۰
- سورۃ مبارکہ «۶»، آیۃ شریفہ «۱۰۳» قرآن کریم ۱۷۳
- سورۃ مبارکہ «۶»، آیۃ شریفہ «۱۶۳» قرآن کریم ۱۷۵
- سورۃ مبارکہ «۷»، آیۃ شریفہ «۳» قرآن کریم ۱۷۷
- سورۃ مبارکہ «۷»، آیۃ شریفہ «۳۴» قرآن کریم ۱۸۰
- سورۃ مبارکہ «۷»، آیۃ شریفہ «۱۹۱» قرآن کریم ۱۸۲
- سورۃ مبارکہ «۹»، آیۃ شریفہ «۱۱۶» قرآن کریم ۱۸۵
- سورۃ مبارکہ «۱۰»، آیۃ شریفہ «۳۱» قرآن کریم ۱۸۸
- سورۃ مبارکہ «۱۰»، آیۃ شریفہ «۳۷» قرآن کریم ۱۹۱
- سورۃ مبارکہ «۱۰»، آیۃ شریفہ «۴۴» قرآن کریم ۱۹۳
- سورۃ مبارکہ «۱۰»، آیۃ شریفہ «۸۸» قرآن کریم ۱۹۶
- سورۃ مبارکہ «۱۰»، آیۃ شریفہ «۶۳» قرآن کریم ۱۹۸
- سورۃ مبارکہ «۱۰»، آیۃ شریفہ «۱۰۶» قرآن کریم ۲۰۰
- سورۃ مبارکہ «۱۱»، آیۃ شریفہ «۴» قرآن کریم ۲۰۳
- سورۃ مبارکہ «۱۱»، آیۃ شریفہ «۲۶» قرآن کریم ۲۰۵
- سورۃ مبارکہ «۱۱»، آیۃ شریفہ «۹۰» قرآن کریم ۲۰۸
- سورۃ مبارکہ «۱۳»، آیۃ شریفہ «۹» قرآن کریم ۲۱۰
- سورۃ مبارکہ «۱۴»، آیۃ شریفہ «۳۸» قرآن کریم ۲۱۳
- سورۃ مبارکہ «۱۵»، آیۃ شریفہ «۹» قرآن کریم ۲۱۵
- سورۃ مبارکہ «۱۵»، آیۃ شریفہ «۴۹» قرآن کریم ۲۱۷

- سورۃ مبارکہ «۱۵»، آیۃ شریفہ «۸۷» قرآن کریم ۲۱۹
- سورۃ مبارکہ «۱۵»، آیۃ شریفہ «۹۹» قرآن کریم ۲۲۱
- سورۃ مبارکہ «۱۶»، آیۃ شریفہ «۱۳» قرآن کریم ۲۲۴
- سورۃ مبارکہ «۱۶»، آیۃ شریفہ «۴۹» قرآن کریم ۲۲۶
- سورۃ مبارکہ «۱۶»، آیۃ شریفہ «۵۱» قرآن کریم ۲۲۸
- سورۃ مبارکہ «۱۶»، آیۃ شریفہ «۷۴» قرآن کریم ۲۳۱
- سورۃ مبارکہ «۱۶»، آیۃ شریفہ «۱۱۴» قرآن کریم ۲۳۳
- سورۃ مبارکہ «۱۷»، آیۃ شریفہ «۲۲» قرآن کریم ۲۳۵
- سورۃ مبارکہ «۱۷»، آیۃ شریفہ «۳۷» قرآن کریم ۲۳۸
- سورۃ مبارکہ «۱۷»، آیۃ شریفہ «۸۱» قرآن کریم ۲۴۰
- سورۃ مبارکہ «۱۷»، آیۃ شریفہ «۱۰۵» قرآن کریم ۲۴۲
- سورۃ مبارکہ «۱۸»، آیۃ شریفہ «۳۸» قرآن کریم ۲۴۴
- سورۃ مبارکہ «۱۸»، آیۃ شریفہ «۴۴» قرآن کریم ۲۴۶
- سورۃ مبارکہ «۲۰»، آیۃ شریفہ «۸» قرآن کریم ۲۴۹
- سورۃ مبارکہ «۲۱»، آیۃ شریفہ «۲۵» قرآن کریم ۲۵۲
- سورۃ مبارکہ «۲۱»، آیۃ شریفہ «۳۵» قرآن کریم ۲۵۴
- سورۃ مبارکہ «۲۱»، آیۃ شریفہ «۱۰۷» قرآن کریم ۲۵۷
- سورۃ مبارکہ «۲۱»، آیۃ شریفہ «۱۰۸» قرآن کریم ۲۵۹
- سورۃ مبارکہ «۲۲»، آیۃ شریفہ «۶۲» قرآن کریم ۲۶۱
- سورۃ مبارکہ «۲۲»، آیۃ شریفہ «۷۴» قرآن کریم ۲۶۴

- سورة مبارکه «۲۲»، آیه شریفه «۷۷» قرآن کریم ۲۶۶
- سورة مبارکه «۲۳»، آیه شریفه «۲» قرآن کریم ۲۶۸
- سورة مبارکه «۲۴»، آیه شریفه «۲۷» قرآن کریم ۲۷۱
- سورة مبارکه «۲۵»، آیه شریفه «۵۸» قرآن کریم ۲۷۳
- سورة مبارکه «۲۵»، آیه شریفه «۶۷» قرآن کریم ۲۷۵
- سورة مبارکه «۲۵»، آیه شریفه «۷۱» قرآن کریم ۲۷۸
- سورة مبارکه «۲۶»، آیه شریفه «۲۱۳» قرآن کریم ۲۸۰
- سورة مبارکه «۲۶»، آیه شریفه «۵۹» قرآن کریم ۲۸۳
- سورة مبارکه «۲۶»، آیه شریفه «۶۵» قرآن کریم ۲۸۶
- سورة مبارکه «۲۷»، آیه شریفه «۶۸» قرآن کریم ۲۸۹
- سورة مبارکه «۲۷»، آیه شریفه «۷۱» قرآن کریم ۲۹۲
- سورة مبارکه «۲۸»، آیه شریفه «۷۸» قرآن کریم ۲۹۵
- سورة مبارکه «۲۹»، آیه شریفه «۷» قرآن کریم ۲۹۸
- سورة مبارکه «۲۹»، آیه شریفه «۱۷» قرآن کریم ۳۰۱
- سورة مبارکه «۲۹»، آیه شریفه «۴۱» قرآن کریم ۳۰۳
- سورة مبارکه «۲۹»، آیه شریفه «۵۷» قرآن کریم ۳۰۶
- سورة مبارکه «۳۳»، آیه شریفه «۷۲» قرآن کریم ۳۰۹
- سورة مبارکه «۳۵»، آیه شریفه «۱۵» قرآن کریم ۳۱۲
- سورة مبارکه «۳۵»، آیه شریفه «۳۸» قرآن کریم ۳۱۵
- سورة مبارکه «۳۷»، آیه شریفه «۴» قرآن کریم ۳۱۸

- سورۃ مبارکہ «۳۷»، آیۃ شریفہ «۱۲۳» قرآن کریم ۳۲۱
- سورۃ مبارکہ «۴۰»، آیۃ شریفہ «۶۵» قرآن کریم ۳۲۲
- سورۃ مبارکہ «۴۰»، آیۃ شریفہ «۶۶» قرآن کریم ۳۲۵
- سورۃ مبارکہ «۴۲»، آیۃ شریفہ «۶» قرآن کریم ۳۲۸
- سورۃ مبارکہ «۴۳»، آیۃ شریفہ «۶۴» قرآن کریم ۳۳۱
- سورۃ مبارکہ «۵۰»، آیۃ شریفہ «۲۶» قرآن کریم ۳۳۳
- سورۃ مبارکہ «۵۳»، آیۃ شریفہ «۳۹» قرآن کریم ۳۳۶
- سورۃ مبارکہ «۸۵»، آیۃ شریفہ «۲۶» قرآن کریم ۳۳۹
- سورۃ مبارکہ «۵۵»، آیۃ شریفہ «۲۷» قرآن کریم ۳۴۲
- سورۃ مبارکہ «۵۷»، آیۃ شریفہ «۳» قرآن کریم ۳۴۵
- سورۃ مبارکہ «۶۸»، آیۃ شریفہ «۵۱» قرآن کریم ۳۴۷
- سورۃ مبارکہ «۷۶»، آیۃ شریفہ «۲۵» قرآن کریم ۳۴۹
- سورۃ مبارکہ «۸۴»، آیۃ شریفہ «۱۹» قرآن کریم ۳۵۲
- سورۃ مبارکہ «۹۴»، آیۃ شریفہ «۵» قرآن کریم ۳۵۵
- سورۃ مبارکہ «۹۹»، آیۃ شریفہ «۷» قرآن کریم ۳۵۸
- سورۃ مبارکہ «۹۹»، آیۃ شریفہ «۸» قرآن کریم ۳۶۱
- سورۃ مبارکہ «۱۰۵»، آیۃ شریفہ «۲» قرآن کریم ۳۶۳
- سورۃ مبارکہ «۱۰۶»، آیۃ شریفہ «۳» قرآن کریم ۳۶۵
- سورۃ مبارکہ «۱۰۷»، آیۃ شریفہ «۴» قرآن کریم ۳۶۸
- سورۃ مبارکہ «۱۰۹»، آیۃ شریفہ «۲» قرآن کریم ۳۷۰

- سورة مبارکه «۱۰۹»، آیه شریفه «۶» قرآن کریم ۳۷۴
- سورة مبارکه «۱۱۲»، آیات شریفه «۴، ۳، ۲، ۱» قرآن کریم ۳۷۶
- سورة مبارکه «۱۱۳»، آیه شریفه «۱» قرآن کریم ۳۸۱
- سخن پایانی ۳۸۵
- آیه منابع و مأخذ ۳۸۹
- رفتہ عمرو شد سپید این گیسوان ۳۹۳
- بیورافہ بواد حامدی حق ۳۹۵
- آہم تحقیقات و تعلیمات و آثار جواد حامدی حق
- تا فروردین ماه سال ۱۳۹۸ ۴۰۱

آغاز سخن

به نام حضرت معشوق حقیقی ازلّی، محبوب دل‌های پاک و موّحد شده که به تدریج، ایزال خود، نقش دو عالم را برقرار و مخلوقات را به زیبایی هرچه تمام تر آفرید و جان، عقل، نفس، روح و وجود انسان را گُلِ سرسبد آفرینش داد. داد و به او اندیشیدن، هوشمندی، حکمت، دانایی، توانایی، زیبایی، ایمان، شناخت، راه راست زندگی و سعادت دنیا و آخرت عطا فرمود و به نور خاصّ ظاهری عوالم را روشن و به نور دلنشین سرسبز، دل و جان و باطن اولیای موّحد خود را صفا و قُرب مرحمت فرمود:

«خداوند [بخشنده مهربان] هیچ فردی [انسان را] ز به اندازه توانایی اش تکلیف معین نمی‌فرماید. هرکسی نیکی کند به سود خود او و اگر بدی [و کارهای ناشایست] انجام دهد نیز به زیان خودش خواهد بود. [مؤمنان و موّدان استغاثه می‌کنند:] ای آفریدگار، ای پروردگار بی‌نیاز و بی‌همتا، به لطف و کرم و رحمت، ما را به سببِ نسیان، خطا و اشتباهاتِ غیر عمد مواخذه مفرما، امثال کسانی که پیش از ما بودند [به وسیله گناهان، نافرمانی و شرک آنان]

مقرر فرمودی. خدایا ای معبود یکتای مهربان! آنچه را طاقت و تحمل [انجام آن را] نداریم، بر ما روا مدار. ای خالقِ قادر، ما را ببخش و بیامرز و موردِ رحم، شُفقت و کرامتِ خود قرار بده. تو صاحب و سرپرست [مولای] ما هستی، [التماس می‌کنیم] ما را به کافران [و نَفَسِ نافرمانِ رام نشده و نیز بر کفر و شرک و خرافات] پیروزی عنایت فرما.»

(سوره مائده ۲، آیه شریفه ۲۸۶)

پروردگار ای! بخشنده توبه پذیر، ای مهربان ترین مهربانان! عذاب [بی ایمانی، شرک، کفر و ثمره گناهان] را از ما دفع فرما [و ما را در وادی ایمن خود قرار بده] که ما ایمان آوردیم.

سپاس خدای خالقِ قادر، بخشنده و یکتای بخشنده مهربان را که توفیق عنایت فرمود تا نَفَسِ از نَمِ اُقیانوس بی کرانِ عظمتِ آیاتِ شریفه قرآن مجید را در حجابِ رحمتِ شده به رشته تحریر آورده و با درود صمیمانه و نامحسوس بر سرور کائنات، خلاصه موجودات، رحمتِ مرحمت شده حق بر عالمیان حضرت محمد مصطفی (ص) و امیر مؤمنان، مقتدای عارفان، حیدر اوصیا حضرت علی مرتضی (ع) و همسر بزرگوارشان (س) و یازده اولاد آنان، امامان برحق و معصومین سلام الله علیهم اجمعین، تقدیم عزیزان مُکَرَّم نمایم. با تقدیم احترام جواد حامدی حق

تهران شهریور ماه ۱۳۹۸